

536

90

D. O. M.
QUÆSTIO MEDICA

PUBLICIS AGITANDA DISPUTATIONIBUS
IN SCHOLIS MEDICORUM
ACADEMIÆ CADOMENSIS,

PRO BACCALAUREATUS GRADU, ET COOPTATIONIS
MUNERE CONSEQUENDO.

M. JOANNE BAPTISTA CALLARD DE LA DUCQUERIE,
Antiquiore Academiæ Professore Regio,
Præsides,

CADOMI,
Ex Typis ANTONII CAVELIER, Regis & Academiæ
Typographi.

D. O. M.
QUESTIO MEDICA

PUBLICA ADIUTURA DISTINGUENDIS
IN SCHOLIS MEDICORUM
ACADEMIE GADOMENSIS

PRO FACULTATIS GRADU ET COOPTATIONE
MURERE CONSEQUENDIS.

AL. JOHANNES BAPTISTA CALLARD DE LA FAYETTE,
Auspiciis Academicis Praefectus Regio,
Praefatus.

GADOMI,
ET IN ARTHURIO GADOMI, REGIO, ADIUTURA

QUÆSTIO MEDICA,

An ἀμυστασίως opifex tritus.

I.

QUIDQUID in Orbe vides, digitus Dei; sic per ea, quæ ab ipso facta sunt, invisibilis conspicitur. Natura tota totum divinum opus est, totaque admiranda hominū generi. Pars superior cælum, æther media, inferior tellus. Singulæ cujusque partis œconomiam ars nulla, nulla manus, nemo opifex consequi potest imitando, vix concipiendo satis mirari valet Physicus. De his varias finxerint hypotheses Ptolemæus, Galilæus, Copernicus, meliora Ticho excogitaverit, Cassiendū quidam famulentur atomorum sectatores, alii elementa Cartesii supponant, docta sunt ingehii figmenta; sed quid in tot hypothesibus certum, quid evidens? cuinam adhærebimus? adhuc sub iudice lis est. Omnes causas ab effectibus, à causarum verò cognitione effectus minimè deducunt. His tantum attendat Medicus, ut perspectis rebus, quæ ad humanam œconomiam pertinere possunt, saniora ferat iudicia, tutioraque medicamenta adhibeat. In his debet esse Physicus, ut notâ corporum naturâ, quæ corpus humanum vel juvare, vel lædere possunt, sanum conservare, infirmum restituere possit. Hinc Divinus Senex *, *δοκέει μοι ἀναγκαζόν εἶναι παντὶ ἰητρῷ αὐτὴ φύσις εἰδέναι, ὅτι πάντα συνδύεται, ὡς εἴσεται, εἴτε π μὲλλει γὰρ δύνανται ποιεῖν, ἢ, τί ἔστιν αἰθρῶπος, καὶ ὅτι ἀφ' ἐχέσθου ἐχέσθω συμβαίνει.* Ne verò dubius procedat, & in tam vasta rerum cognitione vagus erret, qui adyta Medicinæ penetrare desiderat, ad turbatam corporis œconomiam animum non intendat, nisi prius eam bellè se habentem perspectè cognoverit. Sanum corpus cognoscendum præbent Anatomia & Physiologia: his duobus tanquam gemino crure innixus corpus humanum

* Hipp. de vet. Med.

si lustraveris, quæ non occurret varietas? quæ in varietate constantia? quis ordo? Machina est Statico-hydraulica, ossa fulcra sunt & vectes, muscoli funes, cor & pulmones anthliæ. Jam quot organa, quot canales, quot oscillantes fibræ? ab his quot succi, quot liquores variis in locis variè subigendi, terendi, contundendi? Duplici partium genere, solidis nempe fluidisque partibus machinam humanam constare statuimus. Solidæ fibrillis constant, ex quarum firmiori laxiorive texturâ variî exurgunt tubuli, ex tubulis cæteræ constantur partes; arctissimè compacti ossa, cartilagine, & tendines constituunt; molliores & laxiores membranas & musculos efficiunt. Per fluidas partes intellige liquores intra tubulorum caya contentos; ad omnes corporis partes adiguntur tubulorum vi & elaterio. Insigniores tubuli arteriæ & venæ; harum & illarum à corde ad corporis extrema, ab extremis ad cor tenor continuus clarissimorum Authorum experimentis & rationibus evincitur. Arteriæ à corde prodeuntes per omnes corporis partes distribuuntur; ibi reflexæ venæ audiunt. Ex curvaturis cæteræ exurgunt vasa, vasa lymphatica in omnibus corporis partibus, nervi in cerebro & spinali medulla, meatus biliares in hepate, renum ductus, &c. Glandulæ sunt complicata vasa, ex illis agglomeratis cerebri substantia, hepar, & renes compinguntur. Ad quid nunc tot variæ partes inserviant, si quæras, res est in promptu; in his diversæ secretionis absolvuntur, non fermentorum ope, non facultatum ancillantium auxilio, sed solâ tubulorum dispositione, variæque eorum orificiorum aut parvitate, aut magnitudine. Sic in cerebro succus nervosus, in ductibus salivaribus saliva, in naribus mucus, cerumen in auribus, in ventriculo succus digestivus, in pancreate pancreaticus, in hepate bilis, in renibus lotium, in testibus semen, & per poros cutis excretorios transpirationis materies secerantur. Exemplo tibi sint intestina, in quibus chyli particulæ tenuiores tenuiora, crassiores crassiora subeunt incernicula: eâdem ratione natura in aliis secretionibus operatur, simplex est & univoca. Artificium, quo utitur, retigere desideras, & ad archæos recurris. Confugis ad facultates jejunas, frigidæque qualitates, ad calidum innatum, humidum primigenium; ô vana commenta! Tutius in legibus mechanicis conquiesces, & licet de hac re alium ubique regnet silentium, tamen cuilibet attendenti simplici mechanicâ omnium, quæ ad humanum corpus spectant, phenomenon facilius patebunt causæ, certius deducuntur effectus; elater & oscillatio ex parte solidorum, major vel minor in fluidis resistentia rem totam absolvunt; adest ubique motus, tritos perenniter viget; his vivimus, his perimus. Pulchram harmoniam, mirum consortium vides; inde quid sequatur, audi. Solidorum & fluidorum perpetuo nisi sit effluxus partium, & abfluxus indefinens; solida

deteruntur; quædam horum avolant molecularæ, dum per extremas arteriarum appendices ubi minor est resistentia, fluida viam sibi parant insensibilem; hinc citò deficeret animal, nî ex alimentorum penu ad deperditas partes reparandas materies suppeditaretur.

II.

FAME, siti alimenta appetimus; naturæ lex, animantium conditio. Sic vivitur. Quod avolat, partim refarcitur alimentis, dum tacitis annis sensim senescimus. Ciborum in ore præparatio prima, masticatio; hæc peragitur ope utriusque maxillæ, quarum quæ inferior semper movetur, dum superior immobilis manet. Hæc mechanicæ partes alimentorum tandiu versus punctum fixum adducuntur, donec repetitis ictibus comminuantur; hinc majorem acquirunt superficiem, salia extricantur, percipiuntur saporibus; interim ex pluribus saliva ad os extillat ductibus; unus ex crassiore & posteriore internæ glandulæ maxillaris parte tendit mentum versus, & immediate intra gingivas utrimque in papillam quamdam terminatur. Alter intra parotidem vulgò conglomeratam oritur, prope dentem molarem tertium superiorem excurrent. * Duos addunt Authores celeberrimi, quorum alius à glandula sublinguali, alius à glandula intra orbitam oculi sita procedit. Innumere insuper glandulæ totam buccarum regionem occupant, liquidum tenue emittentes. Quid inde? ex tot ductibus salivaribus, ex tot glandulis ubique disseminatis, magis ductilia fiunt, & in massam molliorem efformantur alimenta; hinc vulgà superatâ versus fauces intra pharyngis angustias facilius protruduntur in œsophagum. Qui hujus canalıs fabricam examinabit; qui fibras ejus tum longitudinales, tum circulares subsultim & undulatim propellentes alimenta; qui multas glandulas per ejus substantiam disseminatas; qui tandem rugositates, quibus exasperatur interior ejus tunica, diligenter scrutabitur, ad quamdam alimentorum præparationem inservire haud ibit inficias. Oesophago continuus est ventriculus. Vas est membranaceum instar sacculi concavum, in abdomine situm sub diaphragmate ad undecimam thoracis vertebra. A dextris ipsi assidet hepar, à quo partim tegitur; a sinistris lien, supernè adjacet diaphragma, infernè incumbit intestinum colon cum omento ejus fundo annexum; à postica parte pancreas. Quatuor præditus est tunicis ventriculus; prima & extima à peritonæo, fibras habet ab uno ventriculi orificio versus alterum excurrentes; secunda constat fibris crassis & carnosis ordine duplici; tertia nervæ est, innumeris irrigatur vas, quæ reflexa glandulæ sunt. Talis est fabrica ventriculi. Nunc cui usui destinatur? ad alimentorum digestionem seu chylosim efficiendam, omnes consentiunt,

* Bartholinus, Nuchius,

sed quâ ratione, quâ virtute? an à calore, ut veteres putaverunt? an Heliomontii Wedeliique dæmones & archæos? an Dolæi lemures? an quemdam Rachamelka tanquam illius operationis authores salutabimus? Crede mihi, tantis geniis salutem humanam noli confidere; tot sunt Neotericorum, qui inanibus & ampullatis verbis nos deludunt, mala deliramenta. Sed saltem in ventriculo fermentum quoddam hospitari non negabis, adest acidum dissolvens. Asculata; si adsit acidum in ventriculo, nonne tot diversi generis admittenda erunt acida, quot partes diversæ naturæ dissolvendæ? nonne aqua regia aurum, spiritus nitri argentum, acetum plumbum tantum possunt dissolvere? Quæ ergo pro diversis assumptis diversa exurgent acida? Falco, Accipiter, Aquila, ipsemet Canis animalia sunt voracissima, liquorem tamen in eorum stomacho delitescentem, insipidum semper deprehendunt Viri clarissimi. Canis Carcharias integros homines armatos absorbet, in illius tamen ventriculo ne guttula quidem acidi inveniri potest. Tu Scalpello armatus seca animalium jejunorum ventriculos, si liquorem invenias insipidum, nullius saporis participem, naturæ ab acidis diversæ, qui cum alkalibus affusus non fermentescit. Qui syrupi violarum cæruleum colorem in rubrum non convertit acidorum more; quid insidus naturæ indagator, quod autopsia declarat, infringere meditaris præjudiciis obcæcatus? Exploro ventriculi fermento, jamjam in extremis posita est fermentatio. Quænam eam admittendi sit necessitas, non satis caller animus: ventriculum vas esse fermentationi destinatum, hoc pulchrè sonat apud Chymicos, qui primi hanc in scenam induxerunt; sed repugnat Medico structuram partium corporis humani sedulò intuenti. Mechanismum ventriculi considera. Nonnullæ aves triplicem habent: primus ingluvies, alter infundibulum, & tertius ventriculus propriè dicitur. Oesophagus postquam ad imum colli pervenit, ibi dilatatus & saccum quemdam constituens, ingluvies nuncupatur: emenso brevi spatio iterùm dilatatus efformat infundibulum. In amborum cavitatem glandulæ innumeræ lympham eructant copiosissimam, quâ meliùs diluta conterantur alimenta. Subsequitur tertius ventriculus propriè dictus; ex illius fabrica an tritui, an fermentationi destinetur, attendas quæso: viscus est, si cor excipias, structuræ totius corporis tum elegantissimæ, tum validissimæ; duobus musculorum paribus corroboratur, instruitur intus membranâ durissimâ, & quasi callosâ, quæ multis sulcis intersecatur. An ut cieant fermentationem, qui tot cuneorum ad instar dividunt tantum alimentorum partes? an ut bellum inter corporis principia suscitent, tot fibrarum manipulis adornavit Author naturæ, qui potius molarum ad instar particulas alimentorum atterunt, comminuunt, & ut ita dicam commolunt? Omnia igitur ad

tritum comparata vides. En sunt vera & genuina tritus instrumenta. Quid ergo ad vasa chymicalia recurris, cum nostris analogiam constituendo? Quæ construxit natura, multo præstantioris sunt energia. Ut in ventriculo humano ritè digestio absolvatur, primum adsint tibi alimenta dentibus bene contrita, tunc enim semicocta (ut communi fertur adagio) in ventriculo abundè irrorentur & perfundantur lymphâ, ex infinitis glandulis ibi disseminatis sca-
turiente; hæc aqueis & tenuibus particulis suis alimentorum partibus sese accommodet, intimam eorum substantiam penetret, nexus laxet, emolliat, salia solvat, soluta diluat; sic partes & molliores & fluidiores ventriculi trituræ felicius cedant; sic ab illius membranarum repetitis contractionibus facilius comminuantur & subigantur; sicque in talem transeant chylum, ad perditas corporis partes restituendas maximè idoneum. Sed motu debiliori donatur ventriculus, ut tot alimenta membranarum virtute commolare valeat. Quid ad subigendam massam mollem & fluidam successivus parietum ventriculi motus, continua & indefinens in cibos contentos actio? nonne

Gutta cavat lapidem, non vi, sed sæpè cadendo?

Sed unicus ille non sufficit motus: esto animi gratiâ. An ignoras quid in hoc opere possint & diaphragma & musculi abdominis cum musculis intercostalibus? Descensus diaphragmatis ab una parte premit, ab altera musculi intercostales rursus latera comprimunt horizontaliter opposita; dum ab alia musculi abdominis idem præstant officium. Sic axes alternis vicibus elongantur & decurtantur; sic nullibi quies, undique vibratio & alimenta in pulcem cremori præstannæ similem, chymum dictam, conversa versus intestina propelluntur.

III.

FERMENTATIONI sufficiat vas unicum; sufficiat Chymistæ breve spatium temporis, ut partes ad punctum perfectionis deducat. In vase tranquillo, quieto, satis aperto subitas metamorphoses miretur, sibi plaudent. Natura ab hoc operandi modo aliena, in operationibus suis longè aliam tenet viam, aliis gaudet instrumentis, non unicus, non inertibus, non tranquillis, sed variis multiplicibusque organis instruitur, oscillantibus, moventibus, comprimentibus. Alimenta in ventriculo comminuta & attrita vidisti: non satis est, ut *αὑτὰς* sint materies apta, ulteriore indigent perfectione. Hanc in intestinis accipit massa chylosa, ope illius canalis vermicularis motus, lymphæ depluentis auxilio, iuvantibus bile & succo pancreatico. His omnibus simul benignè concurrentibus, pacata fit puri ab impuro secretio. Res non ita placet Neotericis. Quid igitur? in intestinis *fermentationes, præcipitationes, & effervescencias* admittunt. Tres agnoscunt humores, ut olim

Triumvirorum in Romanos; sic humorum imperium est in œconomiam animalem, à quorum consensu salus, discordiâ morbus & perniciës imminet. Sed nos tales è folio Reges deturbare non veremur; usurpant Neoterico- rum audaciâ, nullâ legum, nullâ moris antiqui habitiâ ratione. Si in naturæ mechanismo conquiescere velis, num mera potiùs secretio tota res reputari debeat ex intestinorum structura? perpende. Intestina tot tunicas habent, quot ventriculus. Extimam à peritonæo sortiuntur, secunda & media muscu- losa est; duplici constat ordine fibrarum carnearum: interiores sunt annula- res, quibus intestina comprimuntur; fibras superiores & longitudinales secant in angulos rectos. Tertia nervea innumeris scater glandulis, teste Willisio, quas * doctissimi Viri postea exactiùs descripsère, alias in duodeno detexit Brunnerus. Omnes flumine pleno fundunt lympham, quam intestinaleme vocamus: hæc mirè conducit ad chyli à facibus separationem & defecatio- nem, auxilio duorum liquorum, quibus in hoc opere peragendo, æquo ani- mo palmam concedimus; unus à pancreate ortus, dum alter à jecore ema- nans per tunicas intestini oblique repens cum alterius junctiõne, per unam & eandem aperturam deponitur in duodenum; ibi massa chylosa benigno illo connubio insigniter diluitur, atteritur, & aprior fit subintrandis vasis lacteis. Scias tenuia intestina longè flexuoso ductu procedere, quàm crassa; idèd chylum in his perlustrandis non mediocre temporis spatium emetiri; in iis- dem adesse rugositates seu cellulas, has velut tot obices chylum remorari. Hinc bile, succo pancreatico, & lymphâ intestinali diutiùs securiùsque per- funditur massa chylosa; interim quæ partes subtiliores sunt, venarum lactea- rum ostiolis applicantur, dum crassiores amandantur foras. Sic totum artifi- cium evolvo. Venæ lacteæ ab Asellio primùm detectæ, sunt vascula quædam in cavum intestinorum præsertim tenuium hiantia, à colore contentorum lactea dicta. Hæc chylus intrat, & concursu surculorum quamplurimorum alios majores efformant. Qui variè contorti glandulæ mesenterii audiunt, hæc desinunt in venas lacteas, vulgò secundi generis; sic chylus serpentino ductu procedens, & inter varios conos elasticos reflexus tandem pervenit ad receptraculum à Pecqueto detectum, quod est vesicula quædam ex multis vasis lymphaticis liquorem in ejus sinum deponentibus conflata. Ipsi conti- nuus est canalis thoracicus, qui sumpto inter diaphragmatis affixos spinæ ten- dines exordio, supraque dorsi vertebrae repens, pluribus aliquando osculis, sed ut plurimum unico & ampliori inseritur subclaviæ. A subclavia ad cavam, à cava ad cor protrahitur chylus cum sanguine è partibus superioribus reflu- o commixtus. Ibi incipit *αἵματις τοῦ σπλῆνος* opus, unicè ab organis oscillantibus, com- primentibus, uno verbo terentibus repetendum. Ex his cor tritus instrumen-

tum non debile. Illius intueri compagem, muscularis est, multiplici varioque fibrarum ordine constans instar cochleæ contortarum. Harum ope sanguis tantâ vi truditur in arterias, ut obicem omnem cursum sanguinis immoraturum, potentiaque 180000. librarum & amplius possit vincere. Cor diastoles systolesque motu donatur. Duas habet auriculas, & ventriculos numero pari. Dexter laxiori donatur fibrarum compagine, sinister verò angustior est, longior, robustioris texturæ; hinc tritus validior, majori nisu contrahuntur illius parietes; idèò particulæ sanguinis valde compressæ, attritæ, in minimas moles separatæ coccineum induunt colorem. Hunc unicâ cordis systole perfici ne putes. Tritus non nisi post multas circuitiones peractas, post continuam jugemque solidarum partium pressionem, cordisque & arteriarum repetitos ictus rem absolvit. Dubitas? quibusdam horis à prandio venam seca, nonne quædam adhuc partes albicantes & chylosæ apparebunt? nempe nondum satis subactæ & divisæ fuerunt sanguinis particulæ, ut radios luminis eo modo reflectant, qui purpureum colorem oculis dent conspiciendum. Nullus autem nisi in Phycis omnino rudis & ignarus, nescit variam radiorum luminis reflectionem varios constituere colores; si corpus luminis radios quoquo versus remittit album; si majori velocitate, quàm circuitiione, flavum; si majori rotatu, quàm celeritate, rubrum; si eosdem radios magna ex parte absorber, nigrum conspicitur. Nunc nonne à tritu dividuntur, comminuantur, & attenuantur partes sanguinis? nonne divisæ, comminutæ, & attenuatæ sanguinis particulæ vario modo luminis radios reflectere debent? Ne igitur purpurei istius coloris in chylosis sanguinis particulis jamjam manifesti authorem alium quàm tritum agnoscas.

IV.

ALIUD tritûs instrumentum pulmo; illius officium respiratio; actio illa adèò conducit sanguini terendo, ut pulmo præcipuam hæmatoseos conditionem adimplere jure merito asseverare possimus. Sanguis per arteriam pulmonarem in infinitos ramos divisam, substantiam ejus pervadit. Ramulis arteriosis correspondent infinitæ pulmonaris venæ divisiones: ad vesiculas pulmonares accedunt singula ista vasa, & per vesicularum membranas capillatim distribuuntur; ibi inosculantur arteriis venæ. Pulmonum substantia tota vasculosa est, innumeris conflatur vesiculis, quæ sunt expansiones trachææ arteriæ. Aër intra illarum cavitatem receptus elasticitate suâ membranas expandit; hinc sanguis in devia vesicularum loca abreptus urgetur, Dædaleos pulmonum anfractus superat. Repetitâ toties contractione vesicularum, aëris explosione & receptione premuntur omnia circumposita, vasa in vesiculis existentia comprimuntur, sanguis in his contentus dividitur, atteritur, in

minimas solvitur molæculæ, sicque particulæ massæ sanguineæ tantâ velocitate rotantes ad cor accedunt, ut inde floridus appareat sanguinis color. Mechanicam hanc concipere modificationem; à solâ tum bronchiorum, pulmonis, tum aliorum vasorum virtute, aëris tum interni quàm externi elatere, & alternâ in se invicem agitatione comparatur. Partes nitro-aëreas in pulmone sanguini commixtas hujus mutationis causam ne credideris, hallucinantur hujus sententiæ assertores. Quâ viâ vasa sanguinea penetraret aër, nulli sunt aditus; si qui sint ostendas, quæso, pro tuâ lubens stabo sententiâ. Novo fictitiôque non indigemus subsidio ubi sufficiunt structura & motus partium, ubi denique tritus rem expedit; à tritu, si cætera corporis humani percurris organa, *αἰματώσιν*, perfici declarabis. Sanguis è venâ pulmonari in sinistrum cordis ventriculolum citatiori cursu, floridoque colore dives deponitur; hujus validâ contractione in aortam propulsus novæ subijcitur tritura. Aortam intrare; tubulus est pressorius, multiplici fibrarum serie constat, quæ plures membranas ex quibus coagmentatur constituunt: hæ elatere donantur, oscillant, comprimunt, attenuant liquorem contentum; vibrant usque ad extremas corporis partes secretionis ergo; an etiam à tritu secretio, ambigis? ne dubites. Sed à fermentis, inquiunt, à variâ partium configuratione repeti debet, minimè. Primum quoad fermenta, jamdudum apud quosdam de illis jure conclamatum est: at cribra adsunt; adest varia partium fecernentium configuratio; repugnat. Dic enim, amabo, si à mutuâ cribrorum & molecularum sanguinis configuratione pendeat vera secretionum lex, si requiritur proportio illa inter partes fecernendas & cribra, an unquam fieri poterit secretio? non-ne vides unicam esse causam quâ peragi possit, infinitas causas quæ illam impediunt? ponamus orificium triangulare, quod subire debeat pars sanguinis triangularis figuræ; ut fiat secretio, oportet, ut appellatur ad orificium pars illa; oportet, ut angulus angulo, latus lateri respondeat; en unicus admissiois casus. Sed non-ne infinitis modis æque facilibus aliter posita ad orificium accedere potest? infinitis ergò modis fiet exclusio, unica tantum admissio. Alia opinio superest eorum, qui ad secretionem sufficere putant, si oscula vasorum præviè madida sint liquoribus quibus percolandis sunt idonea; pro exemplo afferunt chartam bibulam, quæ prout oleo vel aquâ primum imbuta fuit, hanc vel illud percolari sinit, alteri negato transitu. Quid nos talis edocet sententia. Certum est experimentum, nullus de illo dubitandi locus? sed quâ ratione olei vel aquæ partes primum admittit charta bibula, quâ virtute hic vel ille liquor in tali viscere, in alio non item primum percolatur; hæc causa tibi explicanda incumbit. Ad aliam igitur causam recurrere debemus, nempe tritum. Sed cur crassior patientiores, tenuior

his infalutatis angustiores tantum subeat poros liquor secernendus, peculiaris Mechanica nobis exhibenda est : porro quam illa sit indagare, hoc opus, hic labor. Ex autoribus, qui ad nostras manus huc usque pervenere, nullus nodum solvit. Nos tamen, cum tempus aderit opportunum, rem totam pro viribus dilucidare conabimur. Attendat tantum Medicus ad structuram corporis humani ; naturam eò perfectiori, quò simpliciori modo operantem diligenter scrutetur. Rejctis quibusdam naniis tum Veterum, tum Neotericorum præsertim, quod Autopsia declaraverit, ipse ratione confirmet; tunc in evolvendis naturæ penetralibus vel rectam tenebit viam, vel saltem à scopo minus aberrabit. Hoc iter si tenueris in *αἵματι* detegenda, tritum illius verum ac genuinum agnosces opificem : summus adest in pulmone, in corde viget, in arteriis perennatur ; hinc intensior rubedo. In venis crassus est, vappidus, decolor, debilis nempe adest tritus, quo aucto augetur, minuto minuitur sanguinis color purpureus.

V.

AUDIRE mihi videor quosdam fermentorum patronos, qui *αἵματι* fermentatione fieri contendunt. Hos si audieris, omnes corporis humani functiones fermentatione peragentur. Chylosis, nutritio, secretio, generatio ; omnia à fermentatione ; sed nonne Medico saniora judicanti, naturam attentius perpendenti hæc risum movebunt deliramenta ? Quàm multò satius fuisset Neotericis, in nudis veterum qualitatibus conquiescere, quàm ad tot naniis confugere. De fermento loqueris : illius forsàn naturam non ignoras, indolem tenes. Sed cur hoc in corpus traducis insolens : proba à quo ducant originem in corpore humano fermenta, à quo renoventur ; eris mihi magnus Apollo. Mustum fermentescit, fateor. Sed post certum tempus, cum partes ad punctum perfectionis, ut aiunt Chymici, devenerunt, cessat fermentatio, sed tu in sanguine nusquam feriari contendis ; unde igitur in eo nova principiorum concretio exurget ? Vides absurda. Sed ex sale tartari cum lacte permixto oritur color rutilans ; haud nego. Quinetiam non ignoro, sales ad immutandum sanguinis colorem multum valere : scio admixtione spiritus nitri sanguinem obscure albescere, additione spiritus vitrioli nigrescere, additione salis saturni reddi pallidum, salem marinum & nitrum magis rubicundum reddere, acetum obscurare, vitriolum caeruleum ei colorem ex albo virescentem imprimere. Ergo sales multum conferunt ad sanguinis colorem immutandum ; ergo fermentatio, quæ fit his mediantribus, colorem sanguini conciliabit purpureum : malè concludis ; omnia sunt disparia. Licet enim vix probari possit in statu sano salium diversitas in sanguine, sanguis in corpore motu fertur directo. Quid fermentationi magis contrarium ? potest-ne unquam cum tali motu

adesse fermentatio? Quid ad hæc *fermentator*? renne spiritus vitrioli oleo tartari commixtus ita vehementem edit fermentationem, ut vasa aliquando frangantur? Si tamen per declivem labatur canalem, nullam aut saltem minimam concipit fermentationem. Quomodo igitur sanguis, qui benignus est liquor, nullius, ut ita dicam, saporis particeps, qui extra vasa corporis positus tam facile coagulatur; qui, inquam, liquor tam rapido pronoque torrente fluens, ut à corde ad corporis extrema, ab extremis ad cor sexties in hora propellatur, motum fermentativum, qui est perfectior, quò quietior est canalis vel tubus, servare poterit? Explosâ igitur fermentatione, fermentorum tyrannide rejectâ, remaneat inconcussa tritûs veritas: à tritu chylosis, à tritu secretio, nutritio, accretio, sed præcipuè *αἱματώσις*. In fœtu sanguis humor est albus & limpidus; tunc enim adest oscillatio languida, debilis motus, fibræ sunt molliores; sed statim atque fibræ firmiores sunt, vividiores oscillationes, tunc purpureum induit colorem, ab iisdem repetitis oscillationibus tamdiu perennandum, & novo chylo communicandum, quandiu stabit animal.

Ergo αἱματώσις opifex tritus.

*Hæc suas Theses proponebat CAROLUS MALOUIN, Cadomensis, Artium
Magister, die Martis tertîâ Septembris, A. R. S. H. M. DCCXV.
ab hora octava ad meridiem.*